

Femeia, prietena... moleculelor

Scriu despre colegii mei doar atunci când Pământul, în ziua jubileului unui coleg, îi spune în șoaptă: eu am realizat împreună cu tine atâtea rotații în jurul Soarelui câți ani ai împlinit, să fii sănătos, ca să ne mai rotim mulți ani înainte împreună.

În această zi marcantă nici Soarele nu va întârzia să apară la orizont, confirmând acest adevăr, și cu razele sale aurii va lumina și va încălzi sufletul și inima omagiatului mai puternic ca de obicei.

Spre seară și Luna va apărea pe cer ca să vadă și ea persoana în cauză și să-i spună: „Numai eu pot să vă luminez și să vă încălzesc în timpul nopții, dragii mei”.

Pentru doamna Aculina Arîcu, doctor habilitat în științe chimice, director al Institutului de Chimie, se vor întâmpla toate acestea la 11 iunie 2019. Evident, noi, colegii, împreună cu Soarele, Pământul și Luna, îi vom spune: La mulți ani cu sănătate, dragă colegă!

Datoria fiecărui Om care viețuiește pe acest Pământ este să creeze, să construiască, să făurească, să editeze, să producă noi și noi opere materiale și spirituale. De ele au nevoie contemporanii noștri, de ele vor avea nevoie și generațiile care vor veni după noi.

Fiecare om are o specialitate pe care o obține datorită studiilor făcute la diferite niveluri și care îi servește toată viața „ca unealtă” de creație. O specialitate nobilă are și Dna Aculina Arîcu. Domnia Sa, după studiile făcute la Universitatea de Stat din Moldova, pe care a absolvit-o în 1981, a obținut specialitatea de chimist organician. Un chimist are de a face cu sinteza, separarea, studierea compoziției, structurii și proprietăților noilor substanțe chimice. Ca urmare a acestor îndeletniciri, chimistul stabilește domeniile de utilizare a acestor substanțe. Un savant-cercetător chimist mai are și alte preocupări speciale, și anume: de a iubi moleculele și de a le face mai nobile și mai active – în lupta cu bacteriile, ciupercile, virusii, mai eficiente – în luptă cu diferite patologii umane, animale și vegetale, mai energizante – în procesele de cataliză și fotoliză. Pentru aceasta savantul-chimist cugetă profund și, apoi, ia decizia cum să modifice substanțele chimice, în primul rând, cele naturale de origine vegetală și animală, ca, în urma acestor intervenții, molecula să obțină însușirile enumerate mai sus.

Savanta-chimist Aculina Arîcu se ocupă de aceasta de circa 38 de ani. Dna Aculina Arîcu a avut un mare suport metodologic și științific de la regretatul academician Pavel Vlad, savant cu renume mondial. Anume academicianul Pavel Vlad a împrietenit-o pe dna Aculina Arîcu cu moleculele

naturale, oferindu-le proprietăți nobile: odorifere, antimicrobiene, antioxidative, anticancer etc. Cercetările realizate de dna Aculina Arîcu pe parcursul celor 38 de ani s-au soldat cu acumularea a noi cunoștințe fundamentale în domeniul stabilirii influenței factorilor structurali, sterici și electronici în compușii organici din clasa terpenoidelor asupra proceselor de formare chemo-, regio-, stereoselectivă a legăturilor intermoleculare C-C și C-N. A fost stabilită selectivitatea reacțiilor de scindare fotolitică și ozonolitică a compușilor labdanici și drimanici, în scopul obținerii terpenoidelor polifuncționalizate, precursori ai compușilor bioactivi. Analiza rezultatelor științifice obținute a permis punerea în evidență a noii direcții de cercetare în chimia terpenoidelor, care a făcut posibilă sinteza unei serii de noi compuși drimanici norlabdanici optic activi, inclusiv a celor care conțin în structura moleculei atomi de azot și halogeni. Acești compuși reprezintă o materie primă importantă pentru sinteza moleculelor mai complicate cu o mare valoare practică cu proprietăți biologice active pentru aplicații în industria farmaceutică, de parfumerie, cosmetică, alimentară etc. Este de menționat și faptul că o bună parte din producții cu molecule mirositoare au fost implementați în practică. Valorificarea noilor produse aromatice în economia națională a permis obținerea unui efect economic de circa 4 milioane de lei. Acest fapt, din păcate, este rar întâlnit în timpul nostru în domeniul cercetării și dezvoltării.

Și pentru ca rezultatele cercetărilor științifice obținute de dna doctor habilitat Aculina Arîcu să fie cunoscute lumii științifice de pe Terra, Domnia Sa le-a publicat în 3 monografii, 4 articole de sinteză, 35 de articole în reviste cu factor de impact, 20 de brevete de invenții și le-a prezentat la circa 40 de conferințe științifice internaționale și naționale.

fin te calmează, te face să fii mai atent, mai conștient. Energia pozitivă pe care o emană Aculina Arîcu face să atragă în preajma sa zeci de tineri studenți, masteranzi și doctoranzi. Domnia Sa îi învață pe tinerii cercetători să iubească și ei moleculele și să le transforme în substanțe utile societății, iar succesele nu întârzie să vină – diplomele de licență, de masterat și de doctor în științe chimice pe care le primesc discipolii Dnei doctor habilitat Aculina Arîcu vorbesc de la sine.

Am avut fericirea și norocul să o am alături timp de 17 ani în funcția de vicedirector pentru probleme de știință pe dna doctor habilitat Aculina Arîcu. Pe tot parcursul activității sale în această funcție, Dna Aculina Arîcu a promovat o atitudine serioasă, cum-pătată, responsabilă, inteligentă, disciplinată, corectă în procesul realizării obligațiilor de serviciu statutare ale directorului adjunct pentru probleme de știință.

În toamna lui 2018, doamna Aculina Arîcu a trecut prin toate etapele prevăzute în regulamentul vizând alegerea directorilor instituțiilor academice. A fost doar un singur candidat la funcția de director în Institutul de Chimie, și aceasta nu din motivul că la institut nu mai sunt savanți care merită să fie la cârma acestei unități de cercetare-dezvoltare, pur și simplu nimeni nu a îndrăznit să-și încerce puterile, pentru că știa că dna Aculina Arîcu va câștiga concursul, fiind pregătită și testată de viață pentru a deține acest post.

De cinci luni dna director, dimineața de la prima oră și până seara târziu, muncește și depune tot sufletul, toate cunoștințele și priceperile pentru a menține nivelul înalt al Institutului de Chimie în aceste timpuri turburi, nivel pe care institutul nostru l-a avut permanent.

Acum cinci ani i-am dorit doamnei Aculina Arîcu, exprimându-mă în termeni chimici, următoarele: valențe trainice cu cei dragi, echilibre stabile în viață, energie suficientă în mișcare, geometrie și configurație perfectă a trupului, procese și mecanisme dirijate genetic în organism, lumină lină zi și noapte în suflet, sinteze ale substanțelor nobile din plin în natură și laborator, randamente maxime în activitatea profesională. Mă bucură faptul că urările expuse acum cinci ani, în linii mari, s-au împlinit. Evident că acest mesaj rămâne și în continuare în vigoare. Aș dori să mai adaug doar ca această prietenie cu moleculele să fie reciprocă, astfel, moleculele transformate cu miros de ambră, cu proprietăți terapeutice amplificate și cu capacități de a pune stăpânire pe toate bacteriile, fungii și virusii patogeni, să o iubească pe protagonista lor – Aculina Arîcu.

cian Pavel Vlad, savant cu renume mondial. Anume academicianul Pavel Vlad a împrietenit-o pe dna Aculina Arîcu cu moleculele, ca dumneai să le dea noi însușiri benefice pentru industrie, medicină și agricultură.

Doamna Aculina Arîcu activează din 1981 în Laboratorul de chimie a compușilor naturali și biologic activi al Institutului de Chimie. În acest laborator sărbătorita noastră a însușit fina profesie de a modifica configurația geometrică a moleculelor substanțelor

ționale în reviste cu factor de impact, 20 de brevete de invenții și le-a prezentat la circa 40 de foruri științifice naționale și internaționale. Invențiile doamnei Aculina Arîcu au fost prezentate la saloanele de invenție din Geneva, Bruxelles, Beijing, Seul, Iași, Chișinău la care au fost apreciate cu medalii de aur și de argint.

Doamna Aculina Arîcu este un om cu suflet mare, cu un caracter nobil, cu o inimă care emană energie pozitivă. Zâmbetul său

și cu capacitatea de a pune stăpânire pe toate bacteriile, funगी și virușii patogeni, să o iubească pe protagonista lor – Aculina Arîcu.

Vă dorim mulți ani cu sănătate, cu dragoste față de cei apropiați, un cer senin cu pace în suflet și cu noi realizări și bucurii, cu nepoți și nepoțele, cu tot ce e mai frumos și mai bun în viață pe acest Pământ.

**Cu deosebit respect,
acad. Tudor LUPAȘCU**